

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎNCHEIERE

cu privire la admiterea cererii depuse de Bîrliba Lucia privind sesizarea Curții Constituționale referitor la excepția de neconstituționalitate a art. 29 alin. (5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Bîrliba Lucia împotriva Consiliului Superior al Magistraturii privind anularea hotărârii Consiliului Superior al Magistraturii nr. 522/33 din 24 septembrie 2024 „Cu privire la cererea prealabilă depusă de Bîrliba Lucia privind reincluderea în Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcției de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești” și obligarea la reincluderea reclamantei în Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești,

*(Dosarul nr. 3d-95/24
PIGD 2-24120400-01-3d-24102024)*

Întrunirea condițiilor stabilite la art. 12¹ din Codul de procedură civilă pentru admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

21 noiembrie 2025

Textul corespunde originalului

Soluționând, în procedură scrisă, cererea depusă de Bîrliba Lucia privind ridicarea excepției de neconstituționalitate,

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Oxana Parfeni,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 23 octombrie 2024, Bîrliba Lucia a depus la Curtea Supremă de Justiție cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Superior al Magistraturii, prin care a solicitat:

- Anularea pct. 8 din Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii „cu privire la actualizarea Registrului participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești” nr.253/17 din 7.05.2024, în conformitate cu care CSM pretinde că candidatul la funcția de judecător, Bîrliba Lucia a fost exclusă din Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești;
- Anularea Hotărârii cu privire la cererea prealabilă depusă de Bîrliba Lucia privind reincluderea în Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcției de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești nr. 522/33 din 24.09.2024;
- Obligarea Consiliului Superior al Magistraturii de a reincluce candidatul la funcția de judecător, Bîrliba Lucia în Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești.

2. La 16 aprilie 2025, Bîrliba Lucia a depus la Curtea Supremă de Justiție o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.29 alin. (5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, considerând că prevederea contestată, care stabilește un termen de 5 ani de valabilitate a rezultatelor examenului susținut în fața Comisiei pentru examenele de absolvire, cu obligativitatea susținerii unui nou examen după expirarea acestui termen, încalcă dispozițiile art. 16, 39, 46 și art. 54 alin. (2) și (4) din Constituția Republicii Moldova.

3. Reclamanta a susținut că prevederile contestate sunt direct incidente în cauza pendinte, întrucât excluderea sa din Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești a fost dispusă în temeiul art. 29 alin.(5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006, iar soluționarea acțiunii sale depinde de constituționalitatea acestei norme.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

4. Art. 195 din Codul administrativ:

„Procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art.169–171.”

5. Art. 12¹ din Codul de procedură civilă:

„(1) În cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională.

(2) La ridicarea excepției de neconstituționalitate și sesizarea Curții Constituționale, instanța nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, limitându-se exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia ori este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

(3) Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă pînă la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate se amînă pledoariile.

(4) Dacă nu sînt întrunite cumulativ condițiile specificate la alin.(2), instanța refuză ridicarea excepției de neconstituționalitate printr-o încheiere care poate fi atacată odată cu fondul cauzei.

(5) Instanța de judecată poate ridica excepția de neconstituționalitate doar dacă cererea de chemare în judecată sau cererea de apel a fost acceptată în modul prevăzut de lege ori dacă cererea de recurs împotriva hotărîrii sau deciziei curții de apel a fost declarată admisibilă conform legii.”

6. Art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituția Republicii Moldova:

„Curtea Constituțională exercită, la sesizare, controlul constituționalității legilor și hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și ordonanțelor Guvernului, precum și a tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

7. Distinct, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că la 9 februarie 2016 Curtea Constituțională a Republicii Moldova a adoptat Hotărârea nr. 2 „Pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) (sesizarea nr. 55b/2015)”, prin care s-a decis că, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor, hotărârilor Parlamentului, decretelor

Președintelui Republicii Moldova, hotărârilor și ordonanțelor Guvernului ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Totodată, s-a dispus că excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia, precum și de către instanța de judecată din oficiu.

8. Conform § 79–80 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, controlul concret de constituționalitate pe cale de excepție constituie singurul instrument prin intermediul căruia cetățeanul are posibilitatea de a acționa pentru a se apăra împotriva legislatorului însuși, în cazul în care, prin lege, drepturile sale constituționale sunt încălcate. Curtea a menționat că dreptul de acces al cetățenilor, prin intermediul excepției de neconstituționalitate, la instanța constituțională reprezintă un aspect al dreptului la un proces echitabil.

9. În § 82–83 din Hotărârea nominalizată, Curtea a reținut că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

- a) obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;
- b) excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;
- c) prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- d) nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

10. Verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile strict prevăzute la § 82 din Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016 și la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă.

11. Așadar, pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu sesizarea Curții Constituționale, este necesară întrunirea cumulativă a tuturor condițiilor strict obligatorii prevăzute la art. 12¹ alin. (2) din Codul de procedură civilă. În prezenta cauză, completul de judecată constată că aceste condiții sunt întrunite, după cum urmează:

- prevederile contestate – art. 29 alin. (5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției – reprezintă

norme legale care intră în categoria actelor prevăzute la art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;

- excepția de neconstituționalitate este ridicată de către reclamanta Bîrliba Lucia, parte în prezentul litigiu;
- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei, întrucât excluderea reclamantei din Registrul participanților la concursul pentru suplinirea funcțiilor vacante de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești, precum și hotărârea contestată a Consiliului Superior al Magistraturii, se întemeiază pe art. 29 alin. (5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile art. 29 alin. (5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției.

12. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 195 și 230 din Codul administrativ, precum și al art. 12¹ din Codul de procedură civilă,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Ridică excepția de neconstituționalitate pentru controlul constituționalității art. 29 alin. (5) din Legea nr. 152-XVI din 8 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției.

Transmite Curții Constituționale prezenta încheiere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, împreună cu sesizarea și materialele relevante din dosar.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Diana Stănilă